У пошані до піонерів — зицем до молоді!

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-5740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 169. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 14-го ВЕРЕСНЯ 1971 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 14, 1971 No. 169. VOL. LXXVIII

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 13 вересня 1971

В АМЕРИЦІ

ФУНДАЦІЯ ІМЕНИ ВУДРО ВІЛЬСОНА надає стипендії найкращим випускникам коледжів, що хочуть продовжувати далі студії, щоб самим викладати в коледжах. Але тепер директор тієї фундації в Прінстоні, Н. Дж., Рональд Роз повідомив, що фундація тимчасово припинила видачу стипендії (на один рік). Таке рішення настало через нестачу фондів. Фундація Вудро Вільсона допомогла дуже багатьом малозаможним студентам, які виявили близькі здібності й після коледжу самі врешті-решт вибивались на професорів у коледжах.

АНГЛІЙСЬКИЙ АМБАСАДОР ҐОФФРІ ДЖЕКСОН, якого були викрали ворохобники - „тупамароси" в Уругваї й звільнили з полону минулого тижня після 8 місяців ув'язнення, відлетів до Англії. Перед відлетом він сказав, що почуває себе непогано, але трохи втомлений і нервовий. „Тупамароси" випустили Г. Джексона після того, як із урядової в'язниці втекли 106 засуджених членів тієї лівої підпільної організації.

КУБИНСЬКА І СОВЄТСЬКА ПРЕСА рівночасно повідомили, що обидві країни заключили новий важливий економічний договір. У повідомленні немає багатьох деталей, але з нього виходить, що СССР матиме значно більший вгляд і вплив на економічне й технологічне плянування на Кубі. Перед підписанням цього договору відбувались між представниками обох країн, головно економістами, дуже довгі переговори.

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ МЕЛВІН ЛЕРД висловив сподівання, що адміністрація президента Ніксона погодиться з 1-го жовтня на підвищення заробітних платень вояками і старшинам американської армії. Але один із представників Президента заявив, що Уряд стримається від такого підвищення платні, бодай до того часу, коли промине 90-денний період „заморожування" цін і заробітних платень, що розпочався 15 серпня.

ЛЕҐІСЛЯТИВНА КОМІСІЯ З КОММОНВЕЛТУ ПОРТО РІКО впродовж двох тижнів перевіряла стан і права працюючих порторіканців у стейті Пенсильвенія. Комісія прийшла до висновку, що на багатьох фармах у південній частині того стейту порторіканці не одержують достатньої платні за свою працю і не мають усіх прав, що їх повинна мати така категорія робітників.

ПРЕДСТАВНИКИ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК і деякі члени парляменту Канади неґативно віднеслись до намагання американських фірм, що працюють у Канаді, „заморозити" заробітні платні так само, як це є нині в ЗСА. Деякі американські фірми, що затрудняють канадійських робітників, як „Даґлас Ейркрафт", вже повідомили, що впродовж 90 днів вони не підвищать заробітних платень для канадійців так само, як для американців, які працюють у тих же фірмах на території ЗСА.

ПІД ЧАС БУРХЛИВОЇ АНТИСОВЄТСЬКОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ поблизу будинку совєтської місії до ОН у Ню Йорку, при 67-й вулиці, поліція заарештувала 34 осіб. Всі вони назвали себе членами Жидівської Ліґи Оборони.

У СВІТІ

АМЕРИКАНСЬКО - ЯПОНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ У ВАШИНҐТОНІ СКІНЧИЛАСЯ в минулу п'ятницю 10 вересня невдачею, бо японські міністри не погодилися підвищити вартість єна, а американські — скасувати додаткове 10-відсоткове мито на імпортовані до ЗСА японські товари. Президент Ніксон конферував понад годину з японським міністром закордонних справ Такео Фукуда про політику супроти Комуністичного Китаю. Вечором 10 вересня відбувся у Білому Домі бенкет у честь японських гостей.

КАНЦЛЕР ЗАХІДНЬОЇ НІМЕЧЧИНИ ВІЛІ БРАНДТ ПОЛЕТИТЬ в четвер цього тижня на Крим на зустріч з першим секретарем компартії СССР Леонідом Брежнєвим і іншими совєтськими проводирями. Переговори між західніми і східніми німцями про переведення в життя порозуміння про Берлін, що його осягнули амбасадори 4-ох великодержав, перервано, бо східно - німецькі комуністи відмовили Західній Німеччині права заторкувати справу комунікації між Західнім Берліном і Східньою Німеччиною.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОН У ТАНТ ПОПРОЩАВСЯ з 5.500 службовиками Об'єднаних Націй. Він дякував їм за лояльну співпрацю і виключив всяку можливість, щоб міг залишитись на дальшу 5-тирічну каденцію. Його урядування кінчається з кінцем цього року.

ГОЛОВНА КВАТИРА НАТО У БРЮССЕЛІ ДІСТАЛА відомість, що совєтське командування збройних сил т. зв. Варшавського пакту, себто СССР і його сателітів, виготовляє пляни відкликання частини своїх військ з Середньої Европи.

АМБАСАДОР СССР У ПАРИЖІ ВАЛЕРІЯН ЗОРІН БУДЕ відкликаний, мабуть, у стан спочинку, і на його місце призначений совєтський амбасадор із Східньої Німеччини Пйотр Абрасімов, на місце якого прийде Степан Червоненко із Праги. Валерій Зорін був головним режисером комуністичного перевороту в Чехо - Словаччині, в якому большевики вбили чеського міністра закордонних справ Яна Масарика, сина колишнього президента, і примусили зректися президента Едварда Бенеша у 1948 р.

6 ДЕРЖАВ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СПІЛЬНОТИ ВИСЛОВИЛИСЬ за девальвацію доляра, як одного з способів розв'язання теперішньої міжнародної монетарної кризи. На 1-го вересня була передбачена конференція міністрів фінансів шістьох західньоевропейських держав Европейської Економічної Спільноти.

ПАПА ПАВЛО VI ВІДКИНУВ петицію великого гурту німецьких католицьких мирян, які просили зняти проголошену тому 450 років клятву з Мартина Лютера, який у 1517 році започаткував реформацію. Кардинал Йон Віллебрандс заявив, що скасування клятви на Лютера недоцільне також з практичних мотивів, бо не причиниться до ліквідації роздору між Католицькою і Лютеранською Церквами.

ІЗРАЇЛЬЦІ ЗБИЛИ єгипетський літак типу СУ (Сухой), який залетів над ізраїльські позиції на східньому березі Суецького каналу. Ізраїльці твердять, що той літак впав, розбився і загорівся і що пілот згинув.

Провідники робітничих спілок пропонують створення позаурядової аґенції для реґулювання цін і заробітних платень

Вашингтон. — Під час конференції, відбутої у п'ятницю минулого тижня з президентом Ніксоном у Білому Домі, провідники організованого світу праці запропонували Президентові створення окремої позаурядової аґенції, складеної із представників робітничих спілок, підприємств і громадянства, що її завданням була б контроля цін і заробітних платень після теперішнього 90-денного замороження. Мала б бути здійснювана ця контроля без будь-якого втручання крайових чинників. Усі проти санкції порушників встановлених цін і платень мали б бути здійснювані тією ж аґенцією. Конференція провідників робітничих спілок, що їх очолював президент АФП-КІО Дж. Міні, тривала дві години. Згідно з одержаними з дос-товірних джерел інформаціями, представники робітництва мали заявити Президентові, що вони співпрацюватимуть з урядом у другій фазі урядової стабілізаційної програми з умовою, щоб водночас із контролею цін і заробітних платень буде здійснювана також контроля прибутків. Невирішеним залишилося питання, чи робітничі спілки матимуть право проводити страйки. Дисковано також справу виплати грошей, належних робітникам згідно з новими контрактами і невиплаченими в наслідок замороження цін і заробітних платень. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Г. Зіґлер заявив після закінчення конференції, що Президент задоволений з її висліду і з обміну думок з провідниками організованого робітництва.

Відбувається Собор Єпископів Російської Зарубіжної Церкви

9-го вересня у Монтреалі, в Канаді почався на чолі з митрополитом Філаретом Собор єпископів Російської Зарубіжної Церкви, що постала як Церква в екзилі 1921 року в м. Сремскі Карловци в Югославії. На Собор з різних країн прибуло 14 єпископів, які протягом двох тижнів обговорюватимуть питання, зв'язані з положенням Російської Православної Церкви за кордоном. Собор має обговорити питання про ка-нонічну оцінку обрання в Москві патріярха Пімена і зайняти становище супроти проголошеного Московською патріярхією походу на православні церкви, які не визнають зверхности московського патріярха. Будуть обговорені також питання міжцерковних відносин у зв'язку з поширенням екуменізму, про неросійські парафії, про місіонерську діяльність, про відношення до грецьких старостильників.

Закінчується підготова святкувань 100-річчя Лесі Українки в Клівленді

Клівленд, Огайо (І.Ф.). — Поодинокі референтури Ділового Комітету приспішено викінчують підготову Ювілейних святкувань 100-річчя уродин Лесі Українки в Клівленді, які відбудуться в днях 18-го і 19-го вересня 1971 р. Вже продаються двокольорові жетони з портретом Лесі Українки, які разом із синьо-жовтою стрічкою, будуть квитком вступу на самі святкування в городі української культури в дні 19-го вересня 1971. Жетон разом із стрічкою продають по 1 дол.

В днях наших святкувань, 18-го і 19-го вересня ц.р. в центрі міста Клівленду, на площі Паблік-Сквер буде вивішений український синьо-жовтий прапор. Участь у святі зголосили представники поодиноких національних груп, запрошено міську Раду Клівленді разом із посадником, а також запрошено посадника Парми, п. Петрушку. У святі теж візьме участь сенатор Роберт Тефт.

Після Богослужень в наших церквах, відбудеться сніданок, головно для гостей із дальших околиць в залях церкви св. Йосафата і св. Володимира, обі при Стейт Роуд на Пармі, недалеко одна від другої. О год. 12-ій оформиться переїзд автобусами і автами до городу культури, де відбудуться самі святкування із відповідною мистецькою програмою. Пляниться, щоб автобуси і авта були прикрашені українськими прапорцями і щоб разом одною колоною переїхали через місто і тим звернули увагу мешканців міста на наші святкування. Комітет придбав такі прапорці і їх можна буде набути на місці по 50 ц. за штуку. Для тих громадян, що не будуть мати власного транспорту, будуть замовлені спеціальні автобуси. З огляду на брак площі для постою авт в городі культури, Комітет поважно застановляється, чи не було б краще перевезти всіх громадян і молодь автобусами, а авта залишити на площах, коло церков. Ці рішення будуть подані заінтересованим тут на місці, в часі формування переїзду до городу культури.

Великою атракцією в цих

(Закінчення на стор. 3-ій)

Надгудсонська Округа УНСоюзу відбула організаційні збори

Джерзі Сіті, 10 вересня. — В організаційних зборах Надгудсонської Округи, якими проводив голова Управи Мирон Сірий, а секретарював п. Дмитро Дидик, взяли участь представники семи відділів Округи та заступник головного предсідника і рекордовий секретар УНСоюзу Володимир Сохан. Збори відкрив голова М. Сірий і після короткого привітання учасників нарад запросив до слова представника Екзекутиви В. Сохана. В. Сохан обговорив основні цілі УНСоюзу, підкреслюючи, що базою всієї діяльности УНСоюзу є членство. Він закликав до плянової організаційної праці, яка може дати УНСоюзові ще більше сили для його широкої діяльности для добра свого членства і всього українського народу. Після доповіді розвинулася дискусія на теми нового будинку УНСою-зу, плянів введення нових клас забезпечення та вигравок молодечих грамот із запланеними одноріччими вкладками. В дискусії взяли участь С. Островський, В. Козак, Д. Дидик, А. Шаран, М. Волошин, мґр О. Стецура і П. Палка.

Вкінці нарад п. Мирон Сірий подав короткий звіт про влаштований недавно чотирма Округами „День УНСоюзу стейту Ню Джерзі" та висловився з признанням про представників других Округ стейту, які вклали багато праці в це успішне союзове свято в Бавнд Бруку. Опісля учасники обмінялися думками про відбуте свято, звертаючи увагу на те, що досвід з цієї імпрези буде допоміжним у влаштовуванні інших союзових свят стейту та Округи. Вирішено відбути Загальні Збори Окружного Комітету в п'ятницю, 24-го вересня ц.р.

ПОМЕР НІКІТА ХРУЩОВ НА 78-МУ РОЦІ ЖИТТЯ

Нікіта Хрущов — на вершку своєї влади

Москва. — В суботу 11-го вересня помер в одному з московських шпиталів Нікіта Сергеєвич Хрущов на 78-му році життя. Він хворів важкою склерозою і кількакратно перебував у шпиталі, а 5 днів тому дістав був атаку серця. Його дружина Ніна і донька Рада були при його смерті. Нікіта Хрущов прийшов до влади після смерти Сталіна у 1953 році і відсунення від влади всіх своїх суперників — першого післясталінського прем'єра Георгія Маленкова, В'ячеслава Молотова, Ніколая Булганіна й ін., та розстріляння шефа совєтської поліції Лаврентія Берії. Н. Хрущов став тоді одночасно прем'єром, як першим секретарем компартії СССР. Він був справжнім диктатором впродовж 11 років, поки в жовтні 1964 року, під час його перебування на Криму, його противники в партійній Президії відсунули його цілком від влади. Від того часу Хрущов жив на своїй „дачі" у Петрово Дальнє за 15 миль від Москви й не брав найменшої участи в державних справах. Його залишили в спокою, але обмежили свободу рухів і не називали його прізвища у пресі та книжках. На 20-му партійному конгресі в 1956 році Хрущов у великій історичній промові затаврував „культ особи" Сталіна і виявив його злочини. Після відсунення Н. Хрущова від влади кремлівські правителі частинно реабілітували Сталіна. У 19-59 р. тодішній віце-президент Річард Ніксон і Хрущов перевели в американському павільйоні на міжнародній виставці в Москві спонтанну так звану „кухонну дискусію" на тему капіталізму й комунізму. У 19-59 р. Хрущов відвідав президента Д. Д. Айзенгавера і виправдував свою часто повторювану погрозу „я вас поховаю", що це ніби заповідь мирної перемоги комунізму над капіталізмом. Його грубі манери виявилися найяскравіше під час нарад Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в 1960 р. коли він гатив черевиком по столі. У тому самому році він зірвав конференцію на вершинах у Парижі, зажадавши від президента Айзенгавера, щоб той перепросив Совєтський Союз за прольоти лети над СССР, на що Айзенгавер не погодився. У 1962 році Хрущов завернув совєтські кораблі з дороги до Куби після проголошенням блокади президентом Джоном Кеннеді і погодився забрати з Куби совєтські ракети. В господарській ділянці Хрущов зазнав невдачі своїм експериментом „освоєнням цілинних земель" та своїм захопленням кукурудзою.

Свою діяльність в Україні, де він перебув двократно, у роках 1908-1929 і 1938-1949 він придбав собі назву „ката України". Совєтські власті повідомили про смерть Хрущова в два дні пізніше одним реченням. Він мав бути похоронений в понеділок 13 вересня на цвинтарі Новодівичого Манастиря поза Москвою, а не під мурами Кремлю, де хоронять всіх колишніх кремлівських володарів. Це переконливий доказ, що наступники Хрущова не думають „реабілітувати" його.

ЗСА і СССР порозумілись у справі атомових нещасливих випадків

Вашингтон. — На американсько - совєтській конференції про обмеження атомового зброєння, яку 8 липня ц. р. відновлено у Гельсинках у Финляндії, прийшло під кінець серпня ц. р. до порозуміння, щодо так званих нещасливих випадків з атомовими ракетами. Рішено не робити автоматичних репресій в неґайній реакції, а перевірити кожний такий випадок сателітським „гарячим проводом". Рішено встановити також такий сателітський гарячий провід між Вашингтоном і Москвою, що потриває найменше один рік. Такі нові „комунікаційні сателіти" кружлятимуть на віддалі 22.300 миль від Землі. Від 8-ми років існує між Вашингтоном і Москвою безпосередній провід, що ним користуються провідні державні мужі в надзвичайних випадках, які погрожують вибухом війни, та який веде кабелями попід океаном. Американсько - совєтська конференція про обмеження атомового зброєння розпочалась 7 листопада 1969 р. і ведеться наперемінно у Гельсинках та Відні. Конференція строго засекречена і вістка про згадане договорення появилося в Лондонському „Обсервері" в дуже загальній формі. Шанси на порозуміння між ЗСА і СССР щодо обмеження стратегічної атомової зброї завжди ще дуже малі.

Совєтська „Луна 18" розбилася на Місяці

Москва. — У короткому офіційному комунікаті з 11 вересня повідомлено, що осідання безособового космічного корабля „Луни 18" на Місяці „серед трудних топографічних умовин" було „нещасливе". Нічого більше про це не сказано і не відомо, чи „Луна 18" розбилася, вдаривши собою в поверхню Місяця, чи зустрівши вже на Місяці „трудні топографічні умовини". „Луну 18" випустили з СССР 2 вересня ц. р. і вона ввійшла в орбіту Місяця 7 вересня, перевівши 54 оборота довкола Землі. Втрата „Луни 18" це вже третя совєтська невдача з космічними експериментами у цьому році. У квітні „Союз 10" з 3-особовою залогою завернено після двох днів перебування в космосі, бо один член залоги захворів. — 30 червня ц. р. знайдено в кабіні „Союзу 11", як він вернувся на Землю, всіх трьох астронавтів мертвими внаслідку надто раптової зміни атмосферичного тиску. Совєти нічого не виявили, чи на „Луні 18" був новий „Луноход", собто спеціяльно мбудований малий електричний автомобіль-робот для мандрівки по Місяці.

ЕКЗЕКУТИВА УККА ВІДБУЛА НАРАДИ, РІШИЛА ПРИСПІШИТИ ЗАСІДАННЯ РАДИ ДИРЕКТОРІВ

Ню Йорк. — Минулої п'ятниці, 10 вересня, тут у приміщеннях Наукового Т-ва ім. Шевченка відбулися у вечірніх годинах перші після вакацій наради Екзекутиви Українського Конґресового Комітету, під час яких багато уваги віддано пропозиції ОДВУ та Політичної Ради УККА, щоб скликати надзвичайне засідання Ради Директорів УККА для розгляду участи президента УККА проф. Л. Добрянського в хіротонії двох наименованих без порозуміння з Верховним Архиєпископом єпископів-помічників для Філядельфійської Архиєпархії. Представник ОДВУ проф. д-р Богдан Гнатюк склав у цій справі письмову заяву. Правний дорадник в Екзекутиві УККА адв. Іван Робертс ствердив, що вимога скликати надзвичайне засідання Ради Директорів у цій справі не покривається з постановами статуту УККА, а представник Організації Визвольного Фронту і секретар УККА Ігнат Білинський склав в імені перепрезентованих ним організацій також заяву на письмі із ствердженням, що Екзекутива УККА вже прийняла до відома виснення проф. Л. Добрянського і тому дальший розгляд тієї справи не належить до порядку. Становище ОДВУ підтримав предсідник УРСоюзу Антін Батюк. Після довшої дискусії справу полагоджено компромісово, вирішивши не скликувати надзвичайного засідання Ради Директорів у згаданій справі, натомість приспішити на кілька тижнів звичайне засідання, на якому звичайним порядком може бути розглянена і пропозиція ОДВУ відносно проф. Л. Добрянського. Статут УККА передбачає, що звичайні засідання Ради Директорів повинні відбуватися кожного року в грудні і цим разом таке засідання було передбачене на кінець грудня, а ле Екзекутива на останніх нарадах вирішила, щоб це засідання приспішити в рямках статуту і відбути його на початку грудня.

Справа участи у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові в Арґентині

Наради Екзекутиви відкрив і ними проводив екзекутивний віце-президент УККА Посип Лисоґір, на зміну з віце-президентом о. шамбеляном Мирославом Харинов. Після прийняття відчитаного секретарем Ігнатом Білинським протоколу з попередніх нарад, екзекутивний директор УККА мґр Іван Базарко прочитав листа від Комітету Пам'ятника Тарасові Шевченкові в Буенос Айрес в Арґентині і він та п. Лисоґір поінформували про ведені туристичною аґенцією Ковбасюка-Шумейка заходи для зорганізованої участи українців з Америки у відкритті того пам'ятника. Згідно з інформаціями, арґентинська повітряна компанія погодилася поставити до розпорядження на таку поїздку один чи в потребі більше — своїх літаків. Відлет з Ню Йорку відбувся б у суботу, 27-го листопада, а поворот 12-го грудня. Відкриття пам'ятника заповіджено на 5-го грудня. Подорож літаком з Ню Йорку до Буенос Айрес і назад до Ню Йорку коштувала б приблизно 290 долярів. Точні інформації в цій справі будуть своєчасно проголошені.

Звіт проф. Л. Добрянського

Звітуючи за час від попередніх, передвакаційних нарад Екзекутиви, президент УККА проф. Лев Добрянський поінформував насамперед про перебіг відзначування Тижня Поневолених Націй в половині липня. Цього року помітно поширилося це відзначування і його влаштовують вже не тільки етнічні групи, країни походження яких є в комуно-московській неволі, але й суто американські групи, як це він наочно міг переконатись, беручи участь у такому відзначуванні Тижня в Ню Орлінсі. Також американська преса і радіо та телевізія віддають Тижневі Поневолених Націй та його відзначуванні більше уваги.

Поінформувавши про свою участь у конґресі Світової Антикомуністичної Ліґи в Манілі та про свої відвідини у В'єтнамі, Тайвані та інших східньо-азійських країнах, проф. Л. Добрянський в дальшому звітував про його участь у заходах для переведення в Конґресі законопроєкту про творення Осередків Етнічних Студій. Сенат цей законопроєкт уже схвалив, але проф. Добрянський передбачає можливість деяких труднощів у Палаті Репрезентантів, головно з боку законодавців з південних стейтів. Він рекомендував створити в рямках УККА відповідне тіло, що спеціяльно дбало б про використання закону, якщо він буде схвалений, для української справи. Після дискусії в цій справі доручено, щоб цією справою займалися д-і Степан Пушкар, проф. Едвард Жарський, інж. М. Се-

(Закінчення на стор. 4-ій)

„Лісові Чорти" відбули велику Племінну Раду на Писаному Камені біля Клівленду

Клівленд (А.М.). — Один із найстарших і найбільших міжкрайових пластових куренів — III-ій Курінь Старших Пластунів і III-ій Курінь Пластових Сеніорів „Лісові Чорти" відбув протягом кінця тижня, в суботу 11 і в неділю 12 вересня ц.р. свою Велику Племінну Раду на Пластовій Оселі „Писаний Камінь" біля Клівленду. Явилася на цю Раду майже половина всього особового складу обох куренів — 42 старших пластунів і 50 сеніорів. Наради відбувалися від 11-ої години ранку в суботу 11 вересня і закінчилися о год. 2-ій по полудні в неділю 12 вересня. Центральною частиною Ради була, як звичайно, підняття опівночі з суботи на неділю з усіма „лісово-чортівськими" обрядами і церемоніями ватра, з гамними іменуваннями та відзначеннями заслужених членів куренів. У дводенних нарадах крім звітування і полагодження поточних справ багато уваги звернено на відзначення 50-річчя існування Куреня „Лісові Чорти" і схвалення програми цього відзначення, що його вершком буде день 22 липня 1972 року. З загальнопластових справ обговорювано справу активної участи членів Куреня у відзначуванні 60-річчя існування дії Пласту, яке почнеться серією ювілейних імпрезами в грудні цього року в Австралії. Під час Ради обрано курінні проводи. Осідок команди сеніорського куреня перенесено до Дітройту і її доручено старшому пл. сен. Степан Щуровський. Команда старшопластунського куреня, як також відпочинку обох куренів, перебуватиме у Ню Йорку.

ЄВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Господарське невідоме

Промова президента Ніксона на спільній сесії Конґресу в минулий четвер 9 вересня небагато прояснила мряковиння, яким оповита економічна майбутність Америки. Бо сучасність сяк - так відома: її визначає замороження цін і платень від 15 серпня ц. р. на три місяці. Президент відповів на сумніви, що їх мали економісти і сірі громадяни: чи той тримісячний період буде продовжений? Він заперечив цьому і ствердив, що той надзвичайний розпорядок вигасне 13 листопада. Але що далі?

На це Ричард Ніксон дав тільки загальну і дуже неясну відповідь, що буде заведена „система стабілізації цін і платень", але це „не буде перманентна контроля". Яка це буде система — цього не знає ані сам Ричард Ніксон, ані будь-хто з його фінансово - економічних дорадників. Сам Президент заповів, що в цій справі відбудуться наради з представниками промислу, робітництва і сільського господарства. Він заапелював до Конґресу, щоб той негайно зайнявся його внесками для стимулювання промислу та купівельної сили громадян, — просив усіх співпрацювати у поборюванні кризи і заповів знову змагання до „добробуту без війни і інфляції".

Промову Президента Конґрес прийняв назагал прихильно, бо 25 разів члени Конґресу переривали її оплесками. Законодатці негайно візьмуться за розгляд нової економічної політики Президента. Хоч демократична більшість критикує ту політику за ніби упривілеювання великого промислу й капіталу, Ніксон запозичив від демократів контролю цін та платень, і тому вони не можуть у принципі відкинути її. Внески Президента напевно будуть у Конґресі дещо змінені, але по такій лінії, щоб не провокувати нової хвилі інфляції. Економісти у Конґресі і поза ним дуже поділені у своїх порадах і прогнозах, які інколи цілком взаємосуперечні. У полеміці деяких економістів на цю тему, бувало, один одному закидав повну „некомпетентність". Тому теж нема ґарантії, що реформи Ніксона матимуть бажаний успіх. Але якщо дійсно і працедавці і робітники підуть назустріч закликові Президента, виречуться егоїстичних інтересів та солідарно допоможуть скласти нову систему контролі цін і платень, то може справді здійсниться ідеал Ніксона: добробут без війни і без інфляції.

„Нехай риють, розкопують..."

Не зважаючи на публіковані в українській еміґраційній пресі в травні і червні цього року повідомлення про все нові факти нищення українських історичних пам'яток, в тому числі й стрілецьких могил на львівських кладовищах, як і на численні протести діячів української культури в Україні й еміґраційних кіл поза Україною, совєтський режим не припинив своїх руїнницьких намагань нищити ці пам'ятки й могили.

Як виходить із надрукованого минулого тижня у п'ятницевому числі „Свободи" повідомлення Пресової Служби ЗП УГВР, репрезентовані ославленим КҐБ совєтські адміністративні чинники у Львові продовжують започатковане ними нищення українських могил з часу першої світової війни і українських визвольних змагань. Не спромігшись примусити до цього ганебного завдання робітників зі Львова, вони заставили виконувати своє доручення кримінальних в'язнів. У висліді зрівняно із землею два ряди стрілецьких могил на Янівському цвинтарі у Львові, могил, що в них поховані сини багатьох українців Галицької Землі, могил, що їх відвідували щороку батьки й рідні полягли стрільців.

Мета злочинних намагань московських каґебістів в Україні ясна. Разом із могилами вони хочуть знищити і зв'язані з цими місцями людської пам'яті й пошани національні традиції, вбити духа національної свободи й резистансу, щоб закріпити на їх місцях чужий для України режим. І тому не обмежуються ці злочинні дії тільки стрілецькими могилами: жертвами їх падають і численні історичні пам'ятки — хрести, дзвіниці, церкви, іконостаси, твори церковного й образотворчого мистецтва, навіть унікальні, як хрест у пам'ять кошового Запорізької Січі Івана Сірка. Нівечиться, руйнується, а то й палиться усе, що може пригадувати українцям, хто вони, чиїх батьків, ким, за що закуті. Що більше: репресується й тих, що відважуються ставати на оборону могил і пам'яток, протестувати проти їх нищення.

Одержуючи повідомлення про нищення могил, пригадуються нині, як і завжди, слова Т. Шевченка із його „Розритої могили", а водночас його пророче ствердження, що й „неситий не виоре на дні моря поля, не скує душі живої . . ."

Леонід Полтава

ЧЕРВОНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ

Минув рівно рік, відколи в Чіле, південноамериканській вільній державі, шляхом вільного голосування до влади прийшов лівий соціяліст, практично ж комуніст, який залюбки покликається на „вчення" Маркса, д-р Сальвадор Аллієнде. Цього д-ра Аллієнде московська „Правда" з 5 вересня називає просто: „товарищ Аллиенде", без усяких докторатів.

Що насправді там сталось? Адже це вперше в світі (коли не рахувати сільця в Італії, яке обрало посадника - комуніста, проголосило себе в 1960-х рр. „комуністичною республікою" і через два роки розбіглось), народ вільної держави вибрав собі уряд на чолі з комуністом.

Задовго перед виборами 1970 року в Чіле діяли не так загони комуністичних повстанців, з б а ламучених грошима й обіцянками Москви та Гавани, як комуністичні аґітатори. Один із них, якийсь Ґонзалес, розповідав два місяці тому журналістам у Москві, як то він „до хрипки" співав з бриґадою пісні про комунізм, виступав перед трьома слухачами в горах і перед 30.000 в Сантіяго, але всюди з тим самим репертуаром. Комуністи посвоєму „виспівали" з допомогою співаків, лівих поетів, лівих акторів, журналістів владу в Чіле.

Насправді, вони не прийшли у висліді виборів, а „долізли", дорачкували до влади. Виконуючи „заповіт" генерального секретаря ЦК КПСС Л. Брежнєва про співпрацю з усіми партіями й течіями, аби тільки перемогти, комуністи в Чіле створили „Фронт Народної Єдности", який і допоміг марксистові очолити країну. До того „фронту" входили: Комуністична партія Чіле, Соціялістична, Радикальна і Соціял - Демократична партії. Рух названо „народним" і „незалежним", але... під проводом комуністів. Країна, яка вічно терпіла від інфляції грошей, з великими земельними просторами в кишені кількох родин, з копальнями міді — в кишені кількох американських фірм, із завжди напівголодним селянством, сама, як достигле яблуко, упала в комуністичний кошик. Демократи в Чіле не провадили необхідних реформ, а за це починає тепер платити увесь народ.

Приватні кола ЗСА вклали мільйони й мільйони в копальні міді, забезпечили собі великі зиски, але давали їх і країні та десяткам тисяч робітників. Тепер д-р Аллієнде добився ухвали парляменту і має право націоналізувати - привласнити „для держави" ті копальні. Деякі він уже й знаціоналізував, оплативши мізерну частину збитків. ЗСА не втручаються, як велика демократична держава, до політичного життя в Чіле, але щодо економіки — відповіли певним утиском: на прохання з Сантіяго дати позику в НН-мільйонів долярів Вашингтон відповів спокійним голосом: „Ні".

Чілійці, націоналізуючи промисловість та банки, почали націоналізувати й землю, творити „кооперативні ділянки", щось на зразок колгоспів. Та виявилось, що удержавлені копальні міді почали давати менше прибутку, хоча уряд Аллієнде почав платити робітникам більше. Справа в тому, що під впливом комуністичної пропаганди велика частина робітників повірила, що „при комунізмі" вони будуть діставати багато грошей і самі стануть директорами копалень. Але й „при комунізмі" довелося лізти в шахту, а тому, що уряд видав забагато грошей — населення розкупило товари.

Тепер у Чіле є десятки назв товарів, у тому числі й деякі харчі, одяг, опони для авт тощо, яких вже немає на ринку, їх „пачкують" через кордон з сусідніх країн. У чілійських „кооперативних колгоспах" селяни почали страйкувати: за їхню працю платили мало, вони збагнули, що „гуртове — чортове" (приказка із совєтської України) і стали працювати отак собі ,аби з ранку до вечора. В країні, яка постачала курей і яйця за кордон, забракло курятини і яєць. Падає ціна чілійської валюти, зменшується експорт збільшується імпорт. Д-р Аллієнде поспішив вислати до Москви своїх міністрів, ті дістали економічну допомогу, але СССР на довгу мету не зможе утримувати країни, він же має ще й Кубу, і В'єтнам, і десятки закордонних партій, яким також щось треба кидати...

Орландо Мільяс, член Політичної комісії ЦК комуністичної партії Чіле, писав у московській „Правді" з 5 вересня, що „в Чіле вороги народу ще мають чималі можливості, вони ще є в судівництві і в парляменті, в апараті інформації"... Це означає, що із зміцненням влади комуністів у Чіле почнуть винищувати „ворогів народу". Під ту категорію підпадуть врешті - решт і соціялісти і соціял - демократи, як це було за контрреволюційної „революції" в 1917-20 роках в Росії. „Перед нами стоять складні й важкі завдання", — признається той псевдочілієць на сторінках московської „Правди".

Як їх будуть розв'язувати? Або ленінською методою — терором, або ж здорова частина чілійського народу доб'ється усунення Аллієнде та його товаришів, відновить демократичний устрій і розпочне безкровну революцію, зміни еволюційним, законодавчим шляхом.

Лихо в тому, що демократичні сили намагаються далі діяти „в рукавичках" у той час, коли комуністи розштовхують всіх і вся кулаками та далі обдурюють населення демагогічними п р омовами про майбутній червоний рай.

Сучасне життя в напівпочервонілій країні Чіле значно скорше схоже на пекло, ніж на рай. Західні демократії, виховані на римському праві, на засадах невтручання у внутрішні справи країн, не допомагають чілійцям скинути ярма. До кубинського лиха приєднується чілійське. Комуністична хвороба на Західній півкулі може стати справжньою загрозою для світу свободи — і стане, коли він тільки спостерігатиме, але може також послужити доброю лекцією для народів, що означає комунізм у теорії і що — на практиці.

АНГЛОМОВНА ІСТОРІЯ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ

Цими днями у Бібліотеці Українознавства Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку появився другий том документованої історії Західньої України в роках 1918-1923. Заголовок англійською мовою звучить: Western Ukraine at the Turning Point of Europe's History 1918-1923. By Matthew Stachiw, L.L.D. (Ukrainian Free niversity) and Jaroslaw Sztendera, M.A. (University of North Dakota). Foreword by Robert Welch, Minister of Education for Province of Ontario, Canada. Edited by Joan L. Stachiw, D. Ed. Published by Shevchenko Scientific Society, New York, N.Y.

Це спільна праця проф. д-ра М. Стахова (Український Вільний Університет) і проф. Ярослава Штендери (Університет Савт Дакоти). Том охоплює 312 сторінок друку великої вісімки з оригінальними фотографіями і великими мапами. Тут у ясним викладі, з цитуванням відповідних архівних документів, представлено драматичні події визвольної війни Західньої України проти польської, а потім ще проти московсько - совєтської воєнної агресії, коли большевики із Східньої України наблизились до Збруча. Документально з'ясовано вперше в цій англомовній праці питання, чому влада Совєтської Росії і командування совєтської армії, прийшовши над береги Збруча, не мали відваги у квітні - червні 1919 р. розпочати офензивний наступ проти Української Галицької Армії, але рішилися самі кількома нотами запропонувати Державному Секретаріятові Західньої України мир і союз.

У той час Німеччина стояла на краю революції, а в Баварії кілька тижнів існувала совєтська республіка. В Угорщині в березні ліберальна влада графа Михайла Каролі передала владу комуністичному урядові. Москва за всяку ціну прагнула дістатися своїми арміями до Угорщини, а звідтіля до південної Німеччини, щоб пересунути фронт світової революції в цій першій стадії до ріки Райну.

В праці наших авторів виявснено документально причини, чому Уряд Західньої України відкинув пропозицію миру з Москвою, виставив другий фронт над Збручем і тим врятував Центральну Европу від большевицького заливу. Ця частина праці (стор. 119-155) читається з напруженою увагою, як драматичне оповідання.

Перша частина праці (стор. 11-113) дає вперше пластичний образ таємних нарад Найвищої Ради Мирової Конференції в складі голів урядів ЗСА, Франції, Британії і Італії, що від лютого по червень 1919 р. обговорювала проблему миру між Західньою Україною і Польщею. Цих державників, що в їхніх руках тоді знаходилась доля міжнародного правного ладу, базованого на твердих засадах справедливого миру, читач на основі цитованих текстів тайних протоколів засідань цієї Найвищої Ради і також ради їхніх міністрів зовнішніх справ, бачить, так би мовити, в духово - політичному неґліже. Ці державники починають свої наради з того, що в лютому, березні і квітні ніби стараються замирити Польщу і Західню Україну, потім висилають польському агресорові альянтську армію ген. Галлера „для оборони Польщі проти совєтської армії", а кінчають у червні постановою, що дає дозвіл Польщі всіми своїми силами разом з армією Галлера в кількості 6 дивізій „окупувати Східню Галичину по ріку Збруч" і взяти її під „тимчасову військову адміністрацію". Це означало дозвіл на головну офензиву переважними силами проти УГА.

В третій частині нова англомовна праця представляє унікальну в історії воєн битву за Галичину, що почалася генеральною офензивою польських збройних сил у половині травня і після початкових успіхів з черги зазнала великої невдачі через протинаступ Чортківською офензивою, яка, одначе, не могла осягнути мети внаслідок повного вичерпання амуніції (стор. 175-264).

Передмову до цього тому написав Роберт Велч, міністер освіти Провінції Онтеріо, Канада.

Обидва томи історії Західньої України, як частини соборної Української Держави, можуть дуже добре служити, як основа при вивченні історії Східньої Европи, а також для спеціяльних студій дослідників. Для цього вони мають повну документацію українських урядових джерел, а також американських, британських, польських, совєтських, білоросійських, жидівських і інших. Улегшує читачеві поділ праці на окремі частини, розділи і голови, а також точний показник імен. Важливою частиною першого тому є вибрана бібліографія в мовах англійській, французькій, польській, німецькій і чеській, а в другому томі є дальша частина бібліографії в мовах українській, московській і болгарській (стор. 11).

До опублікування цього тому причинився Фонд ім. інж. Івана Романюка в рамках НТШ відсотками за два минулі роки.

І. Р.

НА БУДЕНЬ І СВЯТО

Редаґує Любов Коленська

ПОГЛЯНЬТЕ НА ВІТРИНИ . . .

Осінь... Життя поволі унормовується. Звідусіль, із налетом першого осіннього листя з'їжджаються, сходяться всі знов додому. І хоча ніхто на довшу мету не схвалює рутини й уважає її нудною і докучливою, по деякому часі вона навіть потрібна. Літня пора дещо втомлює і розриває родинне життя: діти — на таборах, ви у якійсь закутині в горах чи понад морем, хібащо протягом цих двох місяців у найкращому разі переписка — єдиний зв'язок... Тому з полегшею зідхаєте, коли життя входить на звичайні рейки. Усі вже разом. Знову минатимуть дні повні дрібних радощів і дрібних конфліктів, знову насуватимуться на вас різні щоденні вимоги.

З приходом холодніших днів треба розглянутись за одягом для ваших молодих дівчат. Зближаються шкільні дні, густо - часто вечірки, і для ваших донь не одне треба закупити.

Бачите на вітринах крамниць, крім одягу, безліч усіляких дрібничок - додатків: пояски, торбинки, мерехтлива біжутерія... І дійсно, важливе не те, скільки суконь у вашої доні (можна мати їх менше), треба відповідно прибрати цими дрібничками, змінюючи їх і цим самим додаючи — розмаїтість. Вони додають шиковности, принади, доповнюють ґардеробу.

От, виберіть одну або кілька ручно плетених волічкових шапочок, припасуйте до них такі ж рукавички і шаль. Щоб підкреслити елеґантність костюму — закупіть фетровий капелюшок із заводіяцькими крисами.

Гляньте на вітрини — вони заповнені безліччю торбинок. Тут і великого формату з ремінцем через плече, з різним нашиванням, килимоподібні з кольоровими латками й орнаментами: мотилями, осінніми листками, підковою, з наклеєними осінніми або зимовими пейзажами; там навіть візерунок казкового замку, місяця і кота, височенного покрученого дерева і... відьми на мітлі. Крім спортових є й малі ручні торбинки — це до суконь на вечір чи на відповідну, стройнішу нагоду. На диво, бачите навіть торбинки, прикріплені до пояса.

Розгублюєтеся, переглядаючи різного роду пояски. Вони вправді дещо вужчі, як попереднього року, хоча ще й тепер завважите й широкі; вони всі або із звичайної тканини, зі шкіри або найчастіше з ірхи. Тільки вони ледве коли застібаються пряжкою, часто по самій середині в'яжуться в шнуроване плетиво. Ірха тепер більш популярна, як будь-коли перед цим. З неї і „гат пентс", і плащі, і камізельки.

Панчохи — ясної барви, різнокольорові, матові й напівматові, звичайної довжини, пентіговс", підколінка.

Скрізь шнуроване взуття; високо шнуровані черевики аж під коліна, оксфордські, тяжке спортове взуття, чобітки і півчобітки, м'які мокасини. А хіба вам ті високі шнуровані черевики не нагадують моди з 1914 року, коли ви приглянетеся знімкам ваших бабунь...

На вітринах аж мерехтить від усілякої біжутерії. Вона сьогодні — просто конечність дня! Усякі, різної довжини ланцюжки на шию, пластикові прикраси у вигляді формочок для витинання тістечок, оригінальної, незвичайно екстраваґантної форми браслети і годинники. Бачимо, на висоті стегон, до спіднички чи до „гатпентс" причіплений ланцюжок, а всередині брошку - бджілку. Навіть чобітки прикрашені мерехтливими оздобами й орнаментами. До волосся — клямри з мотилями, човниками, квітками, кошеликами...

Незвичайно розповсюджені різні плетива з волічки: камізельки, светери, шапки, пелерини з капюшонами, що закінчуються довгими й рясними френдзлями. Надходять довгі осінні вечори — беріться за плетиво й гачкування.

Штани: „гатпентс", короткі штанці до колін, крихітку довші поза коліна і звичайні на всю довжінь. І цього року вони тріюмфують!

Барви зелена, як мох, смарагдова, іржава, сливкова і лілова...

Істинно, сорокатий ярмарок, наче див-птиця. Але при вашому доборі, і відповідному естетичному смакові — на вулицях, прибраних осіннім листям, напевно покажеться елеґантна силюета нашої дівчини.

А ось погляньмо на вітрини одягових крамниць в Совєтському Союзі. Пише про це Л. Семина в газеті „Комсомольская Правда". Як „там" завжди водиться, починає вона з порівняння, мовляв, у часах Сталіна і Хрущова було гірше, а тепер за Брежнєва не те: „Попередніми роками люди стояли у великих чергах, і вони зразу розкуповували й розхапували все — і дитячі панчохи, літні чоловічі підсорочинки, жіночі блюзочки. Про светери, рейтузи і рукавиці тоді й не мріялось"...

Тепер, за словами Л. Семиної, ви вже все в крамниці дістанете: костюми, сукні, джемпери, коронкову білизну, шалі, панчохи... тільки раптом чомусь виявляється, що залишається багато непроданих речей. Виходить, випуск трикотажної продукції не задовольняє населення. Чому ж трудно одягнутися совєтському громадянинові?

Бо не тільки брак одягу, але й він мізерної якости. Панчохи вироблені із поганого капрону, вони ледвещо накривають коліна і при найменшому доторку деруться. Костюми примітивного крою, прикрашені фантастично - жахливими пряжками і ґудзиками з грубої вовни — до того ж солено дорогі. З десяти блюзок ви ледве одну наважитеся подарувати вашій дитині. Шалі — таких тьмяних і понурих барв, що їх нізащо в світі й бабуні не хочуть носити...

В СССР це називають „асортиментовим голодом"...

Олександр Знойко

РУСЬ І РІЧКА БОГИНІ ДАНИ

(3)

Молочна, що тече в Озівське море навпроти колишнього міста Пантикапея — сучасної Керчі в районі Мелітополя, лежить за 138 км. від Дніпра, тобто на віддалі точно трьох днів путі у 600 перських стадій. Нижче від лінії сучасних Каховка – Мелітопіль була країна Гілея, а на схід від Мелітополя кочували іранці. Таким чином Геродот описав усі народи українського Н а д ч орноморя, так само, як і всієї Скитії. В описах Геродота кочові іранські племена північно - східнього Надозів'я посідають осібне становище відносно цілої країни інших хліборобських народів. Вони навіть територіяльно кочують наполовину за її межами (у колишній Савроматії аж до теперішньої Осетії). Їхня територія лежала на схід від Дніпра. Під час війни з персами вони разом з іраномовними савроматами становили окрему а р м і ю, яка не повинна була переходити на територію хліборобських народів, а мусіла відходити на схід.

Що ж то були за народи, які жили на захід від ріки Пантикапи на Чорноморському узбережжі та по обох берегах Дніпра? Першою країною була Гілея, що лежала між сучасною Каховкою і Кримом. За Геродотом, це була батьківщина Геракла, де жили геракліди, що вважали себе гілками Геракла. Тому й країна звалася Гілея. Відомо, що династія гераклідів правила Лідією в Малій Азії з XII до VII ст. до н. е. — цей народ не був іраномовним. Далі на захід жили елліно-скити й угору по Бугу, на правобережжі Дніпра — хліборобські алазони й орачі, — що, безперечно, є нашими предками. По Дніпру на північ від Гілеї на 11 днів путі, тобто на 500 км., жив народ хліборобів — бористенітів, що посідали територію аж до сучасної Київщини і Полтавщини включно. До XVII ст. европейські і с т о р и к и (Гербіній та ін.) ототожнювали бористенітів з українськими козаками. Сучасна наука визнає Середню Наддніпрянщину прабатьківщиною нашого народу принаймні з II тисячоліття до нашої ери.

Наддніпрянщина прийняла до себе, мабуть, значну частину кімерійців після приходу скитів у Надчорномор'я (VII ст. до н. е.).

Алеж видатний мовознавець, історик і археолог академік Я. Марр писав, що кімерійці стали селянами-смердами Київської Руси. Таким чином, Геродот не наводить таких даних, щоб можна було використати іранські мови в дослідженні топонімів Наддніпрянщини.

За відомий нам історичний період з іраномовних народів Н а д д н і прянщина прийняла лише частину роксолянів, що перебували в Надчорномор'ї з II ст. до н. е. до IV ст. н. е. й зазнали поразки від гуннів. Роксоляни, безперечно, взяли участь в етноґенезі українців. Але чи могли ці, хоч і численні, групи роксолянів, що їх наші предки поважали й шанували аж до зовсім недавнього минулого, дати іранську назву найбільшій ріці країни, що її басейн уже тисячоліття густо заселяв народ давньої культури? Адже Дніпро, що простягся на 2223 км. через території, заселені різними слов'янськими народами, не міг бути без назви. Якщо в окремі періоди іраномовні племена скитів і доходили Дніпра в районі сучасних Нікополя-Запоріжжя, то це були корокочасні навали в VI-III ст. до н. е.

Геродот же свідчить, що народ хліборобів жив у цій країні й мав власних царів за десять віків до перської війни, тобто в XV ст. до н. е. Він пише, що ніяких інших народів у той час на території сучасної України не було. Саме тоді, за царя Таргитая, впали з неба золоті речі: плуг, ярмо, сокира й чаша, що горіли небесним вогнем і їх зміг узяти лише менший син царя Колоксай. Йому й дісталося царство хліборобів у XV ст. до н. е.

Ще за XXV ст. до н. е., за Трипільської культури, наші предки великими масами перейшли до хліборобства, але жили в оточенні скотарських племен і мали в своєму середовищі консервативні й ще сильні скотарські кочові роди й групи населення, з якими в хліборобів усе частіше виникали непорозуміння й конфлікти. Назріла потреба уніфікації соціяльного стану населення. Соціяльну реформу здійснив царевич Колоксай, увівши державний культ золотого плуга.

Культ золотого плуга, описаний Геродотом, запанував у XVI — XV ст. до н. е. внаслідок революційної реформації старого культу великої богині наших предків. Цей культ з XV ст. до н. е. зберігся аж до нашого часу в деяких обрядах — свято плуга, засівання на новий рік, вшанування хлібом-сіллю, сороковини та ін. Але зберігся й давніший культ богині Дани-Лелі (Девонії-Діви), що панував на Дніпрі задовго до царя Таргитая, ще за трипільців: свято Купала, свячення верби, русалії та ін.

Від свого верхів'я й до Чорного моря Дніпро завжди мав стародавню назву, що походила від імени богині Дани, Статуетки Дани археологи знаходять, починаючи з Трипільської культури. На честь цієї богині, як це довів ще видатний український етнограф і історик Я. Головацький, названо і слов'янську ріку Двіну на Заході. Цю назву перенесено й на Північну Двіну. Звичайно ж, у басейні річки Західньої Двіни ніколи не було іранців.

На Русі й у стародавньому Римі Дніпро називали однаково. Початкову назву ріки, яку дали їй наші предки, запозичили римляни, що мали тісні торговельні й культурні зв'язки з територією Наддніпрянщини аж до II-III ст. н. е. Давні писемні джерела зберегли нам стару назву ріки Данапр, що пізніше перейшла в слов'янське Дънѣпрь, Дънѣпръ і згодом Днѣпръ — Дніпр, а далі відбулося наближення назви до категорії власних чоловічих імен — Дніпро. Про те, що Дніпро має назву, пов'язану з давньою мітологією на честь головної богині наших предків Дани — утіленої води, Я. Головацький зробив висновок ще понад сто років тому.

В української богині Лади було двоє близнят — Леля ,або Дана, і Полель — втілення світла, чоловіче начало всесвіту в космогонічно-філософських уявленнях того часу. Народний обряд Купала, що зберігся донині, означає одруження Дани й бога світла Полеля.

Культ Дани — це віра у вищість вічних законів природи, матеріяльного світу над людськими соціяльними законами. Вважалося, що наближення до розуміння й виконання законів природи, яким підкоряється й людина, може забезпечити їй добробут і щасливе життя. Щоб бути спроможним досягти успіхів, достатків, вважалося потрібним виховувати здатність до жертви богам. У свято на честь богині Дани в обряді поєднання з першоджерелами матеріяльного світу і життя — сонцем і водою — обряді відродження й одруження, коли людина віддавалася здоровим і чистим поривам тіла й духу, її охоплювали високі фізичні й моральні почуття.

(Далі буде).

Заходами Крайової Управи Товариства за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви появилися

ПРОПАМ'ЯТНІ КОВЕРТИ

в другі роковини IV Архиєпископського Синоду Української Католицької Церкви 29. IX. — 4. X. 1969.

Заохочуємо наше Мирянство масово набувати та вживати ці коверти та тією дорогою солідаризуватися зі Синодом нашої Церкви та її Головою у змаганнях за ЄДНІСТЬ — ПОМІСНІСТЬ — ПАТРІЯРХАТ.

Коверти в ціні по 10 центів висилає для кольпортерів Філія Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦ:
Society for the Promotion of the Patriarchal System UCC
4782 Broadale Rd, Cleveland, Ohio 44109,
а для філятелістів (3 різні версії):
Mrs. Lidia M. Smyk
190 N. Broadway, Coal City, Ill. 60416.

Ціна за 10 штук $1.16 з пересилкою.
Ввесь прихід на потреби Верховної Архиєпископії.

Українська Музична Студія

Проф. НАТАЛІЇ КОТОВИЧ
у Філядельфії, Па.

ОГОЛОШУЄ

ВПИСИ на РІК ШК. 1971-72

Піяністка Н. Котович довголітній і досвідчений педагог із закінченими музичними студіями в відомій консерваторії „Моцартеум" в Зальцбургу (Австрія), викладає теж фортепіян у одній із найкращих американських музичних шкіл Сеттлемент Мюзік Скул у Філядельфії, як і в Укр. Муз. Інституті у Філядельфії.

Предмети навчання в Студії: фортепіян і теоретичні предмети. — Учні виступають на річних пописах та концертах.

Лекції відбуватимуться для тих що мешкають в північній частині міста в Домі Укр. Молоді при 4949 Old York Rd. і для учнів в ок. 24 вул. при 856 N. Ringgold St.

Зголошення телефонічно PO 3-6799 або особисто на адресу: 856 N. Ringgold St., кожного дня між 8-10 год. вранці та в понеділки і середи між 4-9-ою веч.

Початок навчання 10 вересня 1971 р.

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.

МУЗИЧНИЙ САДОЧОК

під керівництвом пань

Галі Саґати-Поритко і Дзвінки Швед

при вулиці 11-ій і Овк Лейн (церковна заля)

ПОВІДОМЛЯЄ, ЩО

початок садочкового року 1971-72 р.

ПОЧНЕТЬСЯ

в п'ятницю, 17-го вересня 1971 р.
в 10-ій год. ранку

Увага! Ню Йорк і околиця! Увага!

НАУКА В ШКОЛІ УКРАЇНОЗНАВСТВА Т-ВА „САМОПОМІЧ" у НЮ ЙОРКУ

розпічнеться

в суботу, 18-го вересня 1971 року

В 9-ій годині рано всі учні вислухають Служби Божої в церкві св. Юра. По Богослуженні перейдуть учні до шкільних заль Української Католицької Школи св. Юра на нормальні шкільні заняття.

Вписи до всіх кляс відбуватимуться в днях від 10-го до 18-го вересня в урядових годинах, у домівці Т-ва Самопоміч (98 Друга Евня). Прохається Шановних Родичів не відкладати вписів на пізніше, але перевести їх у поданому реченці.

ДИРЕКЦІЯ ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ЧУДОВІ КАРТИ!

З ТРИЗУБОМ, І ЩЕ ДО ТОГО ПО-АНГЛІЙСЬКИ НАПИСАНО УКРАЇНА.
Ціна $1.50 за одну пачку.
Висилка почнеться приблизно 10 вересня цього року.
Моя адреса: (Степан Слота)
STEPHEN SLOTA
4618 — 21st Street, N.E. Washington, D.C. 20018

Українці в Міннесоті!

В неділю, 26-го вересня 1971 року
о год. 4-ій по обіді
в БЕНТОН-ГОЛЛ в МІННЕАПОЛІСІ
— відбудеться —

ЮВІЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ
БАРИТОНА
МИХАЇЛА МІНСЬКОГО

З нагоди Ювілею 25-ти літньої мистецької діяльности, по концерті в честь Ювілята відбудеться

Беннет

Запрошуємо Українське Громадянство наших міст та околиць прибути на повниці імпрези, де буде нагода почути у добрім виконанні українську пісню.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
під патронатом Відділу УККА

Т-ВО УКРАЇНСЬКИХ ІНЖЕНЕРІВ АМЕРИКИ ВІДДІЛ НЮ ДЖЕРЗІ
запрошує Членів і Шановне Громадянство на ДОПОВІДЬ н. т.

„Будова багатоповерхового будинку УНС в інженерно-архітектурному аспекті"

яка відбудеться

18-го вересня 1971 р. в залі УНДому
140 Prospect Ave., Irvington, N.J.

Доповідатимуть архітекти: Ю. ЯСТРЕМСЬКИЙ й А. ОСАДЦА;
Інженери: Я. ТКАЧ, В. КУХ, РОМАН ГАЛІБЕЙ.
По доповіді — ГУТІРКА на організаційні справи Відділу при чаю і солодкім.
ПОЧАТОК год. 7:30 ВЕЧ.

Карпатський Лещетарський Клюб
НЮ ЙОРК
— влаштовує —

в днях 18-го і 19-го вересня 1971 р.
на кортах „СОЮЗІВКИ"

ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР

у ПОДВІЙНІЙ ГРІ (чоловіків і юніорів)
та у МІШАНІЙ ГРІ
за нагороди уфундовані

Союзівкою

За інформаціями звертатися до:
Mr. P. SHYPRYKEVYCH
Tel.: (516) 575-7701 або (516) 485-1332 — веч.).
Реєстрація в суботу, 18-го вересня 1971 р. о год. 9-ій рано, початок турніру — год. 9:30 точно.
Вписове $2.00 від особи.
Приміщення проситься замовляти через

УПРАВУ СОЮЗІВКИ:
SOYUZIVKA UNA ESTATE
Kerhonkson, N.Y. 12446 (914) 626-5641

Закінчується підготова святкувань 100-річчя Лесі Українки в Клівленді

(Закінчення з 1-ої стор.)

ювілейних святкуваннях буде постановка драматичної поеми Лесі Українки „Оргія" в Школі Норманді при 2500 Плезант Велі в Пармі в суботу 18-го вересня ц.р. Виставу приготовляє театральний гурток при хорі „Трембіта" в Дітройті, який повністю складається із бувших і теперішніх учнів Школи Українознавства. Як бачимо, виступає сама молодь, і тому прихильно та численною участю повинна прийняти її наша громада. Заповідається також численна участь громадянства із дальших околиць на виставі „Оргія", які на святкування 100-річчя уродин Лесі Українки приїжджають вже в суботу, а дехто навіть скоріше.

Мистецьким керівником постановки „Оргії" є Бранка Кривуцька, а хореографом Мотря Макар. Саму постанову попередить коротеньке вступне слово і коментар драматичної поеми „Оргія", що його виголосить О. Балторович.

Квитки вступу на виставу в ціні 2, 3, 5 дол. вже можна набувати в наших крамницях „Дністер", „Базар" і кредитових кооперативах „Самопомочі" і кооперативі „Основа".

Для тих, хто хотів би переночувати в Клівленді подаємо зарезервований Комітетом мотель: Howard Johnson Motel, 14043 Брук парк Роуд (число дороги 17), телефон (216) 27-2350.

В усіх імпрезах, які підготовляються в 100-річчя народин великої поетеси Лесі Українки, крім багатьох видатних американських і українських представників, візьме участь також рідна сестра Лесі пані Ісидора Борисова. Діловий Комітет закликає Клівлендську громаду приготовитися, щиро й гостинно прийняти всіх гостей, між якими напевно будуть ваші знайомі, кревні, свояки, колишні сусіди, а може й такі, яких ви вже десятки літ не бачили і з ними не зустрічалися.

Діячі української культури на вишкільному таборі СУМА в Елленвіл

Елленвіл (МКБ). — Тритижневий вишкільний табір СУМА ім. С. Бандери в Елленвіл, Н.Й., відвідали діячі української культури — письменник-фейлетоніст Іван Керницький - Ікер, сенатор Павло Юзик, артист-кераміст Слава Геруляк і поет Богдан Бойчук.

У вівторок 24-го серпня ц.р., фейлетоніст Іван Керницький-Ікер, автор численних новель та фейлетонів, прочитав учасникам табору декілька своїх фейлетонів на молодечі теми.

В середу 25-го серпня канадійський сенатор Манітоби і професор Оттавського університету, д-р Павло Юзик розказав учасникам табору про успіхи і майбутні пляни канадійських українців у змаганні за визначення їхньої ідентичности.

В четвер 26-го серпня артист-кераміст Слава Геруляк продемонструвала техніку виготовлювання керамічних посуд на електричному колесі.

В п'ятницю 27-го серпня поет Нюйоркської групи і автор численних поезій Богдан Бойчук, читав вірші модерних українських поетів і давав вичерпні вияснення.

Сенатора Юзика представив проф. д-р Дмитро Штогрин, викладач Вишкільного Табору СУМА, а І. Керницького, С. Геруляк та Б. Бойчука представила проф. Мотря К. Богатюк, теж викладач Вишкільного Табору.

На гутірках з молоддю, гості-доповідачі зразу найшли тісний зв'язок з своїми молодими слухачами, що й дало великий успіх, велике захоплення і належне зрозуміння.

Советська делеґація в Чіле

Сант'яґо. — Велика советська делеґація прибула в Чіле, до портового міста Вальпараісо. В присутності багатьох тисяч людей її вітав губернатор провінції К. Сойха та ін., був вишикуваний „почесний караул", відбулось підняття прапорів СССР і Чіле. Делеґацію очолює заступник голови Президії Верховного Совета СССР і він же — голова Президії Верховної Ради Української ССР А. Ляшко. Советська делеґація побувала „в робітників на націоналізованих підприємствах для здобування нафти і виробництва міді". Московські „Ізвєстія" з 5-го вересня не сповістили, куди далі помандрувала та делеґація і скільки часу вона перебуватиме в Чіле.

З волі Божої, після понад дев'ятилітніх страждань в лікарні, 1 вересня 1971 р. упокоївся на 81-му році життя

АРХИЄПИСКОП УАПЦ В ЕКЗИЛІ

ПАЛЛАДІЙ

(в миру ПЕТРО ВІДИБІДА-РУДЕНКО)

і був похований, згідно із своїм бажанням, на цвинтарі Вудлавн в Ню Йорку, 8-го вересня 1971 року.

Обряд архиєрейського похорону в Свято-Троїцькому Катедральному Соборі в Брукліні очолив, в заступстві Екзарха Вселенського Патріярха Архиєпископа Якова, єпископ Сила. Відправи вшанували своєю присутністю Владики: Архиєпископ Української Православної Церкви в Америці Мстислав та єпископи Марко і Орест, який і запечатав гріб на цвинтарі.

Вшанував Покійного український єпископ Андрей, а також російський митрополит Іриней. Представником від Української Греко-Православної Церкви в Канаді був духовний син Покійного о. Т. Міненко.

Відправи велично провело духовенство, головно оо.: І. Даниленич, І. Ткачук, С. Непрель, М. Коханський, Л. Островський, В. Базилевський, Готровіч і гості від грецької юрисдикції.

З упокоєнням Владики Палладія закрилась ще одна сторінка драматичної історії Святої Української Православної Вітки Церкви Христової.

Нехай Господь упокоїть Покійника в Своїх світлих оселях, а в наших серцях збагатить і примножить Його ідеї церковно-релігійного і національного відродження та зросту!

свящ. СЕРГІЙ КІНДЗЕРЯВИЙ-ПАСТУХІВ
Адміністратор УАПЦ в Екзилі

9 вересня 1971.

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п.

ІНЖ. ОЛЕКСИ АНТИПОВА

підполк. Армії УНР
буде відслужена

ПАНАХИДА

в неділю, 19-го вересня 1971 року
в 11:30 рано в Українській Православній Церкві
СВ. АНДРІЯ в БАВНД БРУК, Н. Дж.
По Панахиді відбудеться

ПОСВЯЧЕННЯ ХРЕСТА НА МОГИЛІ ПОКІЙНОГО
на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Брук, Н. Дж.

•

В цьому ж дні 19-го вересня 1971 р. о 10-ій год. рано
відправиться

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в Українській Катедральній Православній Церкві
ПОКРОВИ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ
при 21931 Evergreen Rd., Southfield, Michigan

Прошу всіх Друзів Покійного в той день помолитись за спокій Його Душі.

Дружина КСЕНЯ

АСТОРІЯ й ОКОЛИЦЯ!

БАЛЕТНА ШКОЛА УЛЯНИ КУНИНСЬКОЇ-ШМЕРИКОВСЬКОЇ

БАЛЕТ і РИТМІКА
В ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ при 31st Avenue 37-09

Реєстрація учнів на шкільний рік 1971-72 відбудеться в середу, 15-го вересня 1971 р. від год. 3 до 6-ої вечора.

Інформації телефонічно: (212) 728-6943

З великим смутком повідомляємо, що в п'ятницю, 10-го вересня 1971 року, після довгої недуги, помер

наш Найдорожчий ТАТО, ДІДУНЬО і ПРАДІДУНЬО

бл. п.

СИМОН КУЧМА

народжений 29-го квітня 1881 р. в Підгайцях, довголітній суспільно-громадський діяч на американській землі.

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ і ПОХОРОН відбулись в понеділок, 13-го вересня 1971 року о год. 11-ій ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку.

Горем прибиті:

сини: ЮЛІЯН і ДОРІС з сином ДАВИДОМ
АНДРІЙ і РОЗА з синами: ПЕТРОМ і ПИЛИПОМ
та доньками: МАРІЛЕН і ДЖАНЕТ
та 5 правнуків

ЗАГІН „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

5 КУРІНЬ ПЛАСТУНІВ СЕНЬЙОРІВ — 23 КУРІНЬ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ
у глибокому смутку повідомляють все Українське Громадянство, що в п'ятницю, 3-го вересня 1971 року помер в Торонто, Канада, ненадійно на розрив серця

св. п. пластун сеньйор

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ

народж. 1913 р. у Львові, зразковий пластовий і громадський діяч в Україні, на еміграції в Західній Европі та в Торонто, Канада.

ПОХОРОН відбувся в Торонто, дня 6-го вересня 1971 року

•

Родині Покійного висловлюємо щире співчуття.

ГЕНЕРАЛЬНА СТАРШИНА ЗАГОНУ
КУРІННІ СТАРШИНИ

Субота, 18-го вересня 1971 року год. 8:30 веч.

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА

•

ТЕНІСОВИЙ ТУРНІР В ПОДВІЙНІЙ І МІШАНІЙ ГРІ

Субота і неділя, 18-го і 19-го вересня 1971 року на СОЮЗІВЦІ

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Субота, 18-го вересня —
ІВАНКА МИГАЛЬ — меццо-сопрано; акомпаньямент — РОМАН СТЕЦУРА. Танцювальний Ансамбль „ЛИМАН" з Пасейку під кер. РОМАНА СТЕТКЕВИЧА, ВОЛОДИМИР ЮРЧЕНЮК — адміністратор. Конферансьє — ВОЛОДИМИР ГЕНТИШ.
ЗАБАВА при оркестрі „АМОР" і вибір
МІСС СОЮЗІВКИ НА 1972 РІК

Просимо Округи і Відділи організувати прогульки на цей день.

Екзекутива УККА відбула наради, рішила приспішити засідання Ради Директорів

(Закінчення з 1-ої стор.)

манишин та п. А. Чорнодольський.

Характеризуючи „нові напрямні" американської закордонної політики відносно комуністичного Китаю, д-р Л. Добрянський ствердив, що це в нічому не змінює американського приязного відношення до Національного Китаю та доразжував зайняти в цих справах невтральне становище.

Віддавши в своєму звіті відповідну увагу ще таким справам, як підготова до чергового Конґресу УККА в наступному році, дальші заходи для всеамериканського відзначування Дня Української Незалежности 22-го січня та інше, проф. Добрянський на закінчення рекомендував „політизацію" всіх українських зусиль і починів, себто, щоб усі наші акції використовувати в загально-американському суспільстві для підтримки справи визволення України.

Дебати

Над звітом проф. Добрянського відбулася широка дискусія, з участю майже всіх приявних. Крім справ, про які згадано на початку, заторкнено ще такі справи, як потреба більшої ініціятиви і більших заходів в обороні заарештованого большевиками і засудженого Владики Величківського та діячів української культури, схвалювано, як неперевершену, активність проф. Добрянського у Вашинґтоні, але рівночасно критиковано його за те, що він замало інтересується внутрішніми українськими проблемами.

Звіт Й. Лисогора

Екзекутивний віце-президент УККА Йосип Лисогір звітував про активність очолюваної ним Церковної Комісії УККА. Згадав, що ця Комісія звернулася до очолюваного д-ром Зиновієм Ґілем Т-ва за патріярхальний устрій УКЦеркви в справі виделеґування репрезентантів цього Т-ва до органів УККА, але в цій справі не одержано відповіді. Відбулися розмови в справі спільної конференції для обміркування дальших заходів і акцій в змаганні за патріярхальне завершення Помісної УКЦеркви і представники Координаційного Комітету в Чикаго пообіцяли своє посередництво для скликання таких нарад. Комісія плянує також відповідну акцію в Об'єднаних Націях у справі звільнення заарештованого і засудженого большевиками Владики Величківського та протестаційну акцію на тому форумі, за посередництвом американського представництва, проти втручування Московської Патріярхії в життя Українських Церков та проти дальшого переслідування Українських Церков в Україні. В цих справах приготовляється відповідні меморіяли. Плянується також відповідну акцію в церковних справах у Ватикані з нагоди теперішнього Собору. Виникла думка, щоб в імені мирян звернутися до всіх учасників цього Собору, щоб вони піддержали справу патріярхального завершення УКЦеркви.

Також і цим справам віддано багато уваги під час дальших дебат над звітом п. Лисогора, що його опісля ще доповнив мґр Іван Базарко.

Свято Лесі Українки в Клівленді та інші справи

Голова Крайового Комітету для відзначення 100-річчя з дня народження Лесі Українки, інж. Стефанія Пушкар, познайомила Екзекутиву з точною програмою запланованої вже на кінець цього тижня великої врочистости біля пам'ятника Поетеси в Клівленді. В дальшому віддано відповідну увагу справі недалекого Десятого Конґресу Українців Канади, вислухано звіту мґра Івана Базарка з праці канцелярії УККА та обмірковано і полагоджено ряд інших актуальних справ.

Виставка скульптур Михайла Дзиндри

(Б. М. Б.) Михайло Дзиндра почав свою творчу дорогу чверть століття тому назад, але про творчість його і про нього самого не знає, не то що ширше суспільство, але й те вузьке коло людей прямо причетних до мистецтва, або близьких до мистецтва. Причиною цього не є пасивне відношення еміґраційної спільноти до явищ мистецтва, бо пасивність ця однаково відноситься до всіх: більше відомих, або й широко відомих мистців. Причиною є до великої міри особистість мистця: прямолінійна та в людському і творчому сенсі справжня, автентична. Бо коли була потреба в Німеччині творити, Дзиндра дуже інтенсивно творив і знаходив цікаві формальні розв'язки. Коли ж створені речі перестали бути внутрішньо потрібні для мистця, — він їх знищив перед виїздом до Америки. Коли треба було брати на свої кремезні плечі тяжкий і трагічний тягар життя, Дзиндра його взяв і ніс понад п'ятнадцять років. Коли ж прийшла потреба забратися з перелюдненого Йонкерсу на безлюдну фарму й творити нові скульптури, Дзиндра виїхав, і понад п'ять років його ніхто не бачив. Скульптура Михайла Дзиндри така ж, як і він: Юрій Соловій назвав її „архітектурно-монументальною". І коли прийшло повідомлення, що кожна людина може приїхати й оглянути його останні твори в його садах у Путман Веллі (Oscawana Hts Rd. Putman Valley, N. Y.), то нас огорнуло почуття здивування і зацікавлености. Здивування тому, що така „відлюдна" (насправді людяна, приятельська і тепла) людина дає нам таку можливість; зацікавлені є ть же природня і наглядна. Знаючи людину, ми собі уявляємо, якою його остання скульптура могла б бути. Але творчий шлях людини не завжди йде в гармонії до зверхнього характеру її. Тому ніяких передбачень робити не слід. Відмітимо тільки цікаве явище: скульптура віддаленого від сучасного рухливого модерного життя Дзиндри — модерна і в дусі часу. Значить є це якийсь непрямий спосіб відчути й пізнати свій час.

Тож любителі скульптури (і природи) матимуть відчуття повноти й вдоволення, не пожалівши одногодинної поїздки 18 і 19-го вересня в скульптурні сади Михайла Дзиндри.

ДАР НА МИТРОПОЛИЧИЙ СОБОР

Філядельфія. — Український робітник Микола Криса, родом з Угнівщини, який помер минулого року в Ембриджі, Па., залишив у заповіті 1 000 долярів на виплату боргу за новозбудований Митрополичий Собор УКЦеркви у Філядельфії. У 1966 році він був там на посвяченні наріжного каменя катедри, пообіцяв допомогти в будові і не забув перед смертю про свою обіцянку, склавши пожертви на різні добрі цілі.

Бунт в'язнів у виправній тюрмі в Аттиці триває далі

Аттика, Ню Йорк. — Започаткований тут у четвер минулого тижня бунт понад тисячі в'язнів місцевої виправної тюрми триває далі, не зважаючи на всі заходи адміністраційних чинників зламати їх опір, як також на ведені з в'язнями переговори. Збунтувавшися, в'язні зайняли одне із крил тюрми і схопили та тримають, як закладників, тридцять і трьох тюремних сторожів. Дванадцять сторожів було у висліді бунту поранених й один із них уже помер у шпиталі. У ведених з представниками тюремної адміністрації і стейтового уряду переговорах в'язні домагаються основної зміни тюремного режиму, перемін на керівних становищах в адміністрації тюрми, як також амнестії для всіх учасників бунту і некарання їх за участь у бунті. Деякими в'язнями була поставлена вимога звільнити всіх в'язнів, дозволити їм виїхати в якусь „некапіталістичну" країну. Представники тюремної і стейтової влади погодилися на велику більшість — двадцять і вісім — вимог в'язнів, але губернатор стейту Ню Йорку Рокефеллер відкинув вимогу амнестії, заявляючи, що це неналежить до його компетенції, і відмовився також взяти особисто участь в переговорах з в'язнями. В келіях цієї тюрми перебуває під контролею ще яких 1 200 в'язнів. Тюрма оточена понад 500 тюремними сторожами і місцевими та стейтовими поліцаями.

Відзначення 20-ліття лікарської праці д-ра Богдана Гординського

28-го серпня ц. р., місто Дрейк, Н. Д. й околиця, відзначили 20-річчя лікарської праці д-ра Б. Гординського, який веде в цьому місті медичну клініку. На цю імпрезу, крім численних мешканців міста й околиці, прибули члени найближчої родини доктора і 15 лікарів з навколішних місцевостей. Імпрезою проводив д-р Ричард Лілегай з університету в Міннесоті, з українських лікарів були приявні, д-р А. Жуковський зі Стіл, д-р Я. Терлецький з Мінневокен, які прибули до Північної Дакоти одночасно з д-ром Гординським. Крім них був приявний тут народжений, д-р М. Товарницький.

Імпреза була поділена на дві частини. Перша відбулася в центрі міста на трибуні при участі найширшої публіки, друга в авдиторії місцевої школи при участі 400 гостей. Бенкет відбувався при музичному супроводі пані І. Даниленко, що сама походить із недалекого від Дрейку—містечка Київ.

Головними промовцями були д-р Р. Лілегай і д-р Жуковський. Д-р Лілегай, світово знаний хірург серця, говорив про д-ра Гординського як про лікаря-фахівця і зокрема як про людину. Знаменитих спеціялістів, казав він, є чимало, але їм рідко влаштовують ювілеї, зате д-р Гординський своїм особистим підходом до кожної людини здобув собі загальне визнання і прихильність. У наш час, казав він, такий тип лікаря вже не часто трапляється. Д-р А. Жуковський насвітлив позицію д-ра Гординського в українському суспільстві та з'ясував причини, які привели д-ра Гординського і його родину покинути Україну й перенестися до Америки. Велику підтримку у своїй праці знаходив він у своєї дружини Ірини з Тисовських.

На ювілей прибув з Оклагоми, разом зі своєю родиною, син д-ра Городинського д-р Ярослав, який у вересні переходить на спеціяльні студії астронавтичної медицини до Гарварду. З наших громадян були приявні: відомий шахіст, проф. Степан Попель з університету у Фарґо, Н. Д., мґр Адам Гординський з Ірвінґтону, Н. Дж. і скульптор Леонід Молодожанин з дружиною з Вінніпеґу в Канаді.

На цей ювілей прийшли адреси-привіти від ґубернатора стейту Північної Дакоти В. Л. Гая, від Відділу Українського Лікарського Товариства Міннесоти і Півн. Дакоти та від Т-ва Українських Інженерів, Відділ у Міннесоті, яке було репрезентоване, д-ром Степаном Тисовським.

Д-р Антін Жуковський

В СССР показують антирелігійний балет „Сотворение мира"

Совєтська преса підкреслено вітає новий балет „Сотворение мира"-„Створення світу", прем'єра якого відбулася в Ленінграді, лібретто Касаткіної і Васильєва, композитор А. Петров. У балеті показано в сатиричному, ґротесковому пляні Творця, який увесь час змагається з чортом, бігає й метушиться по сцені, виведений у смішному сатиричному пляні, як „біблійна вигадка". „Комсомольская Правда" в Москві ч. 194 називала ті сцени „пародійними" та, очевидно, дуже їх вихваляла. В балеті, крім того, показано Адама і Єву, їхню любов і вкінці вигнання їх із раю. „Бог — Юрій Соловйов, оберігає свої володіння від поганого ока диявола, вічно стурбований, метушливий". Але навіть совєтська преса писала, що в цілому балет нерівний, а фінал його — банальний, з показом дітей Адама і Єви — натовпу людей на сцені. До невдалих сцен зачислено також „безкінечні глупі конфлікти чорта з чортицею". Партійна преса задоволена найбільше з ґротескового зображення Творця.

2 576 ОРКЕСТР

На Україні закінчився перегляд чи прослухування самодіяльних духових оркестр, яких „Молодь України" з 3-го вересня нарахувала 2 576. Деякі оркестри мають до 100 музикантів, інші по 10-20 осіб. Разом в Україні начислено 42 000 таких оркестантів. У їхньому репертуарі „твори совєтських композиторів, у яких оспівується революційна героїка, натхненна праця будівників комунізму . . ., деякі оркестри виконують оркестровки народних мелодій." У вересні в Києві відбудеться заключний концерт конкурсового типу, на якому нагородять найкращі духові оркестри.

В Україні відзначатимуть ювілей Достоєвського

Київ. — У Києві створено „Республіканський Комітет для відзначення 150-річчя з дня народження великого російського письменника Федора Достоєвського", що припадає на листопад. Головою Комітету призначили Олеся Гончара. Комітет розіслав вказівки й матеріяли для проведення „вшанування великого майстра слова російської літератури"; багато театрів в Україні ставитимуть такі п'єси Достоєвського, за його романами, як „Идиот", „Униженные и оскорбленные", „Дядюшкин сон" і ін. У Києві в листопаді відбудеться „урочистий вечір у великій залі Консерваторії ім. П. Чайковського". У Комітеті є представники ЦК комуністичної партії УССР, письменники, кінематографісти, малярі та ін. Довгий час за совєтської влади твори Ф. Достоєвського були заборонені, бо в них показана жорстокість російської людини, незбалянсований психічний стан героїв тощо, але тепер з Москви надійшла вказівка про вшанування, і це є одним із виявів розширення прав російської культури в СССР. Про ювілейні дати таких видатних українських письменників, як Леся Українка, Василь Стефаник, Лесь Мартович, київська преса вже не згадує.

— КОРОТКІ ВІСТКИ —

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ВСЕ ЩЕ ЛЮДИ НЕ ПЕВНІ, чи відбудуться там 3-го жовтня ц. р. президентські вибори, дармащо президент Нгуєн Ван Тіє, одинокий кандидат у тих виборах, заповів, що вони будуть переведені, як „іспит довір'я" до нього збоку народу. Віце-президент Нгуєн Као Кі, який пропонував президентові Тіє, щоб вони обидва зреклися своїх становищ і щоб вибори перевів голова сенату, тепер запропонував, щоб президент Тіє зрікся, а він, Као Кі, розпише за 2-3 місяці нові „чисті" вибори, сам не кандидуючи. Президент Тіє напевне тієї пропозиції також не прийме, дармащо його добре ім'я і довір'я до нього значно підірвані виявленням його передвиборчих махінацій.

ЗА ОСТАННІ 10 РОКІВ НАСЕЛЕННЯ ГАРЛЕМУ в Ню Йорку зменшилось на 40 відсотків. Негри, як виявилось, покидають ту свою стару дільницю. Тепер у центральному Гарлемі живуть 122 тисячі осіб, а в 1960 році там жили яких 200 тисяч осіб.

СЕНАТОР - ДЕМОКРАТ ІЗ МЕЙНУ ЕДМУНД МОСКІ, який збирається кандидувати в президентських виборах у 1972 році, сказав, що він не буде старатися, щоб його кандидатом на віце-президента був негр. Е. Москі висловив побоювання, що коли б він так зробив, то Демократична партія могла б програти вибори, а при тім програли б і негри у їхніх змаганнях за повну рівність.

ЗАМАСКОВАНІ БАНДИТИ НАПАЛИ біля Кліфтону, Н. Дж. на вантажне авто, що перевозило в стані розтопу золото й срібло, вартісне 170 тисяч долярів. Захопивши той скарб, вони скували шофера, зав'язали йому очі й випустили десь під Нюарком, а самі зникли.

ЗМІНА АДРЕСИ
ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P.O. Box 346)
JERSEY CITY, N.J. 07303
ДОЛУЧУЮ 25 ЦЕНТІВ — прошу змінити мою адресу:

Моя СТАРА АДРЕСА була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
....

Моя НОВА АДРЕСА така:
Ім'я і прізвище: ....
Адреса: ....
.... Zip Code ......

ТАРЗАН, Ч. 6620. Тарзан і Дикий Кіт летять до Момбузі

У малому розвідчому гелікоптері, який віднайшов їх, Тарзан і сотник Дикий Кіт поспішають до летунської бази Момбузі.

Генерал Ітс завжди запитує своїх людей, чи вони зголошуються на добровільців до якоїсь місії, поки скаже їм будь-яку подробицю . . ., як ось, як це може бути небезпечно.

Покищо я добровільно погодився полетіти до Момбузі . . .

Але генерал є ген-далеко від свого дому, намагаючись виконати потрібну працю в Африці. Я радий допомогти йому, якщо зможу . . .